

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій,
обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ТИЩУК Інга Сергіївна

УДК 657.422

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
_____ Інга ТИЩУК

Науковий керівник
Шубенко Інна Андріївна
кандидат економічних наук, доцент

Житомир, 2024

Робота виконана на кафедрі фінансів і кредиту Поліського національного університету

Рецензент:

доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету, к.е.н., доц. Ярмолук Олена Феліксівна

Висновок кафедри фінансів і кредиту за результатами попереднього захисту: кваліфікаційної роботи Тищук І.С.

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту

_____ № ____ від «___» грудня 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту _____ Дмитро ДЕМА

«___» грудня 2024 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **ТИЩУК Інга Сергіївна** захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____ Тетяна ТОВСТУХА

«___» грудня 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Тищук І.С. Механізм управління прибутковістю підприємства. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». – Поліський національний університет, 2024.

У кваліфікаційній роботі сформульовано ключові аспекти механізму управління прибутком та окреслено прикладні рекомендації щодо покращення прибутковості підприємства. Проведено оцінку фінансово-майнового стану підприємства та факторний аналіз рентабельності. Запропоновано механізм управління прибутковістю підприємства, що дозволяє раціонально використовувати наявні ресурси та максимізувати прибуток.

Ключові слова: ефективність, прибуток, прибутковість, система управління, рентабельність.

SUMMARY

Tyshchuk I.S. A mechanism for managing the company's profitability. – Manuscript

Qualifying work for a master's degree in specialty 072 «Finance, Banking, Insurance and Stock Market». – Polissia National University, 2024.

The qualification paper formulates the key aspects of the profit management mechanism and outlines practical recommendations for improving the profitability of the enterprise. An assessment of the financial and property status of the enterprise and a factor analysis of profitability were carried out. A mechanism for managing the profitability of the enterprise is proposed, which allows rational use of available resources and maximizing profit.

Key words: efficiency, profit, profitability, management system, profitability.

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	8
Висновки до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ТОВ «КОН- БРІО»	17
Висновки до розділу 2.....	29
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «КОН БРІО».....	30
Висновки до розділу 3	34
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	39
ДОДАТКИ	44

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Прибуток є ключовою метою організації бізнесу. В умовах ринку подальша ефективність діяльності підприємства перебуває в тісному зв'язку з раціональним формуванням і розподілом отриманих у попередні періоди результатів. Прибутки підприємств залежать від успішного управління ризиками та невизначеність підприємців. Ці ризики можуть бути ризиками витрат через зміну розмірів заробітної плати, цін або технології та іншого ринку ризики.

Невизначеність ділового клімату, зміни законодавчої системи негативно вплив на формування прибутковості підприємств і призводять до підвищеного ризику неефективності їх функціонування. Тому дослідження теоретико-методичних засад механізму управління прибутковістю, який би дозволяв господарюючим суб'єктам своєчасно отримувати інформацію про розмір прибутку, прогнозувати динаміку доходів і витрат, попереджати виникнення продуктивних витрат, є актуальним.

Аналіз останніх досліджень. Теоретико-методичні основи прибутку досліджені в працях таких вітчизняних вчених як І.О.Бланк, О.С.Брагіна, О.М.Вовк, М.М.Гірченко, Ю.С.Гринчук, Г.А.Жовтяк, С.Є.Николишин, Л.Л.Куц, Н.Г.Пігуль, А.М.Поддерегіна, С.Ф.Покропивного, О.С.Шуміло. Проте між дослідниками відсутня єдність щодо механізму управління прибутковістю з метою забезпечення стабільного розвитку господарюючого суб'єкта, що обумовлює необхідність розгляду цієї проблематики.

Мета і завдання дослідження *Метою* роботи є окреслення напрямків покращення прибутковості ТОВ «КОН БРІО». Відповідно до сформульованої мети варто розв'язати наступні *завдання*:

- визначити економічну природу та функції прибутку підприємства;
- розкрити механізм управління прибутковістю підприємства;
- провести факторний аналіз прибутку ТОВ «КОН БРІО»;
- оцінити систему управління доходами та витратами, прибутком

ТОВ «КОН БРІО» та визначити резерви приросту прибутковості.

Об'єкт дослідження – процес управління прибутковістю підприємницької діяльності та пошук шляхів її приросту в ТОВ «КОН БРІО».

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних засад управління прибутковістю підприємства з метою її сталого приросту.

Методи дослідження. При написанні роботи застосовано методи дослідження: абстрактно-логічний (для узагальнення та формування висновків), методи економічного аналізу (експрес аналіз, факторний аналіз прибутку), порівнянь (для оцінки основних характеристик стану фінансово-господарської діяльності підприємства); економіко-математичного моделювання; монографічний (дослідження економічної сутності, роль та значення управління прибутковістю) та інші.

Інформаційною базою для проведення дослідження були: нормативно-правові акти, що регламентують управління прибутком, наукові статті з проблем теорії і практики управління прибутковістю підприємства та фінансова звітність ТОВ «КОН БРІО».

Елементи наукової новизни одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в узагальненні та подальшому розвитку теоретико-прикладних засад управління прибутковістю в умовах невизначеності зовнішнього середовища, що дозволило виокреми складові механізми з метою управління ними та оцінювання ефективності господарської діяльності ТОВ «КОН БРІО».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що рекомендовані інструменти щодо вдосконалення механізму управління прибутковістю підприємства можна використати для підвищення достовірності інформаційного забезпечення, сформованого в системі управління, уникнення викривлення облікової інформації. Розроблені рекомендації можна застосувати як у діяльності ТОВ «КОН БРІО», так і інших підприємств.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження, проведені в межах кваліфікаційної роботи, опубліковані в наукових тезах, а саме:

1. Шляхи забезпечення максимізації прибутковості діяльності підприємства. *Фінансове забезпечення економіки*: матеріали VIII науково-практичної студентської конференції (30 травня 2024 р.). Житомир: Поліський університет. 2024. С. 137-138.

2. Чинники впливу на прибутковість діяльності підприємства. *Студентські наукові читання 2024*: матеріали конференції першого туру всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт Поліського національного університету (28 листопада 2024 р.). Житомир: Поліський університет. 2024. С. 177-178.

3. Фінансове планування як інструмент управління прибутковістю діяльністю підприємства. *Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу*: збірник III міжнародна науково-практичної конференції (7-8 листопада 2024 р.). Житомир: Поліський університет. 2024. С. 534-535.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Результати кваліфікаційної роботи викладено на 35 аркушах. Робота містить вступ, три розділи із висновками, загальні висновки, список використаних джерел (44 найменування). Ілюстрації представлені 14 таблицями і 6 рисунками.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Підвищення прибутковості бізнесу є життєво важливим для стабільності та зростання. Це забезпечує фінансову стабільність, приваблює інвесторів і сприяє реінвестиціям для розширення. Однак проблеми виникають через різні фактори, як-от ринкова конкуренція, коливання попиту, зростання витрат і операційна неефективність. Збалансування цих факторів при збереженні прибутковості вимагає стратегічного планування, адаптивності та ефективного управління ресурсами.

Керівництво господарюючого суб'єктах як відповідальні особи за результати діяльності можуть збільшувати та зменшувати прибутки під час складання та представлення фінансової звітності шляхом управління доходами.

Николишин С.Є. зазначає, що: «...ефективність функціонування суб'єкта господарювання залежить від формування та розподілу фінансових ресурсів. Топ менеджмент систематично працює над плануванням прибутку та рентабельністю» [23, с. 300].

За своєю суттю сфера стратегічного управління ставить два взаємопов'язані питання «загальної картини» про бізнес. Чому деякі підприємства постійно заробляють значні гроші (прибуток), а інші ні? І що взагалі менеджери можуть з цим зробити? В умовах цінової конкуренції прибуток має тенденцію до нуля, тому в конкурентній капіталістичній економіці будь-який великий стійкий прибуток має бути рідкістю.

Прибуток – це безперервна основна маржа між періодами діяльності суб'єктів господарювання в умовах ринку. Саме цей аспект створює основоположний фактор діяльності суб'єктів господарювання. Хоча теорія прибутку в системі економічних теорій досліджувалася переважно у зв'язку з підприємницькою діяльністю, на формування прибутку існують різні погляди. Його формуванням і використанням спочатку більше цікавилися економісти та

спеціалісти. В умовах сучасного розвитку економіки їх більше цікавить не природа прибутку, а оптимальні напрями його формування, кількість, якість.

Сутність дефініції «прибуток» за різними економічними теоріями відрізняється (рис. 1.1).

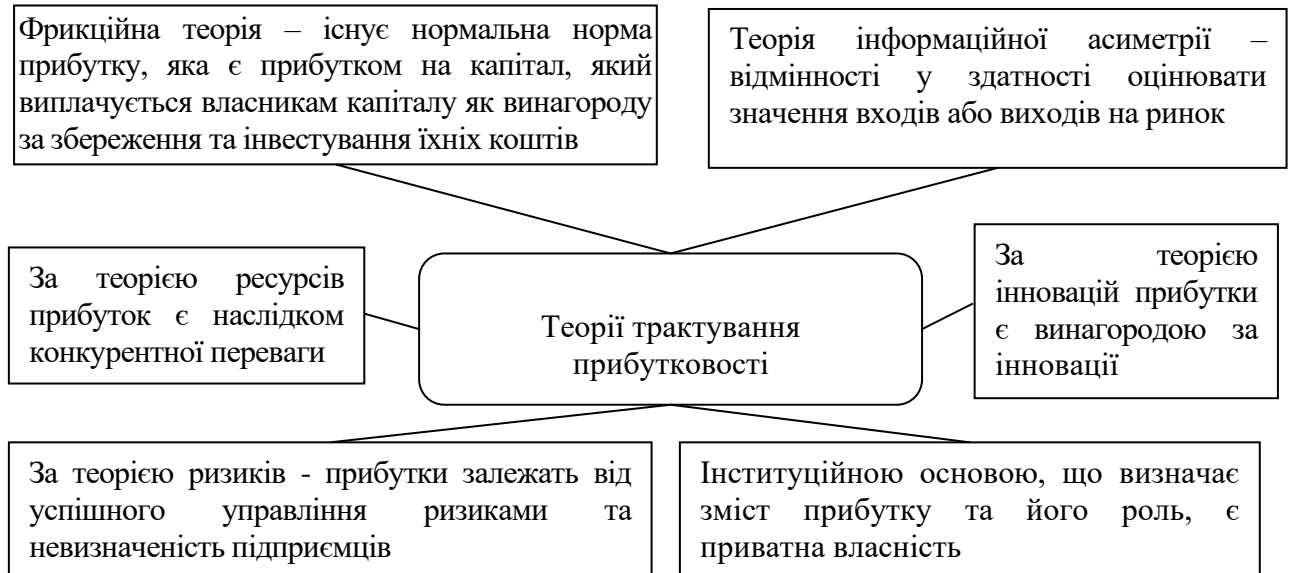


Рис. 1.1. Теорії трактування прибутку

Джерело: складено автором на основі [39, 42, 45].

За теорією ресурсів прибуток може виникнути як наслідок конкурентної переваги. Проте, якщо кінцевою метою стратегії є розробка та перевірка загальної інтегрованої теорії прибутку. Зрештою, це теорія конкурентної переваги, а конкурентна перевага є лише одним із кількох можливих шляхів створення стійкого прибутку. Теорія спирається на один або більше з чотирьох основних причинно-наслідкових механізмів, позначених як конкурентна перевага, стриманість суперництва, інформаційна асиметрія та час виконання зобов'язань. Ключове розуміння прибутку, засноване на конкурентних перевагах, полягає в цьому підприємства часто відрізняються за ступенем їх процесів трансформації ресурсів та за результатами може створювати економічну цінність, де вартість визначається як різниця між чим клієнти готові платити за продукт та витрати на виробництво та доставку цей продукт цим клієнтам.

Фрикційна теорія прибутку: згідно з цією теорією існує нормальна норма прибутку, яка є прибутком на капітал, який має бути виплачено власникам капіталу як винагороду за збереження та інвестування їхніх коштів, а не для споживання всього їх доходу або накопичувати їх. Фрикційна теорія прибутку пояснює, що потрясіння або збурення час від часу виникають в економіці в результаті несподіваних змін у попиті на продукцію або в умовах витрат, які викликають нерівноважні умови. Саме ці умови нерівноваги створюють позитивні або негативні економічні прибутки для деяких підприємств [39].

Теорія інформаційної асиметрії базуються на відмінностях у здатності оцінювати значення входів або виходів на ринок. Деякі учасники ринку можуть мати кращу інформацію ніж інші щодо цінності у використанні товарів, послуг або ресурсів, якими вони торгують один одного. Ця інформаційна асиметрія може створити небезпеку для транзакції, оскільки краще поінформована сторона може використовувати свою інформаційну перевагу за рахунок менш поінформованої сторони, тобто купівля чогось дешевше, ніж його справжня вартість, і/або продаж цього дорожче її справжню цінність. Коли одна сторона, як правило, продавець, має вищу інформацію заздалегідь, раніше сторони погодилися укласти контракт, небезпека відома як несприятливий вибір [39]. Тому дослідження в галузі інформаційної економіки зосереджені на пом'якшенні цих небезпек настільки, щоб уникнути такого провалу ринку шляхом перевірки та моніторингу. Однак оскільки ці механізми пропонують лише неповні «другі найкращі» рішення, вони все ще можуть залишати деяку можливість для одного партнера щодо транзакції отримати прибуток від інформаційної переваги за рахунок іншого.

Навіть якщо конкуруючі підприємства мають однакові ресурси для створення цінності та однаково інформацію для прогнозування вартості, їхні прибутки все одно можуть відрізнитися через різницю в часі їх стратегічні зобов'язання. Це відбувається з двох причин: з одного боку, підприємство рано робить відданість отримує перевагу випередження, тобто можливість формувати стимули та отже, поведінка суперників, які переміщуються пізніше, блокує,

знеохочує або стримує їх роблячи агресивні рухи. Проте ця вигода з переважним викупом може бути здійснена за рахунок наявності брати зобов'язання щодо дій в умовах більшої невизначеності, оскільки ще може бути незрозуміло, що якими будуть вимоги ринкового середовища та як ці вимоги можна найкраще задовольнити. Однак ця перевага гнучкості може відбуватися за рахунок того, що фірма стає більш вразливою до випереджувальних дій конкурентів, які раніше пішли на ринок, тим самим притупляючи її здатність рухатися настільки агресивно, наскільки це може хотітися [45].

Таким чином, усі теорії прибутку мають певний елемент істини. Жодна теорія не може адекватно пояснити існування прибутку у всіх випадках. Таким чином, економічні прибутки можуть виникати в результаті порушення рівноваги, спричиненого динамічними змінами в економіці та тертями під час миттєвого пристосування до нових умов. Вони можуть виникати через існування монополії на товарних і факторних ринках, через впровадження інновацій підприємцями, через вищий ризик і правильну оцінку невизначеного майбутнього, а також через більшу управлінську ефективність і навички. Прибутки можуть з'явитися в результаті монополії чи монопсонії як винагорода за інновації, як винагорода за правильну оцінку невизначених факторів, які є приватними для галузі або загальними для всієї економіки.

Мотив отримання прибутку є одним із основних рушійних сил економічної діяльності. Поняття «прибуток» розкрито в нормативно-правових актах (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Тлумачення дефініції «прибуток» у законодавчих актах України

№ з\п	Нормативний документ	Трактування
1	Господарський кодекс України	Прибуток відображає фінансові результати господарської діяльності та розраховується шляхом зменшення валового доходу підприємства за період на суму витрат та амортизаційних відрахувань (ст. 142)
2	НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Прибуток – це величина, що відображає перевищення доходів над витратами за період

Джерело: сформовано автором на основі [6, 22].

У вітчизняних законодавчих актах України відсутній уніфікований підхід до трактування дефініції «прибуток», що викликає труднощі при його визначені в системі менеджменту.

Мінливість умов господарювання потребує розробки нових підходів до управління прибутком. Вітчизняні та закордонні учені виокремлюють різні підходи до дефініції «прибуток» (Додатку А).

Отже, різні дослідники по-різному трактують прибуток. Окремі особи виділяють асоційований прибуток з додатковим доходом, доходом і винагородою. Однак жоден опис прибутку не вважається правильним чи неправильним, адже це залежить лише від сфери. Шумпетер Й. запропонував теорію інновацій згідно з якою прибутки є винагородою за інновації. Інновація – це впровадження нового продукту, нової технології, нових методів виробництва та нових джерел сировини і матеріалів. Це допомагає знизити собівартість виробництва або підвищення якості продукції. Інновації також включають нову політику або захід підприємця для організації [2].

Запропоновано прибуток трактувати як винагороду суб'єкта господарювання за ризик і невизначеність у мінливій економіці. Прибуток виникає внаслідок невизначеності майбутнього.

Для рентабельної діяльності необхідно розібратися з економічним змістом дефініції «прибуток», його складовими та чинники, що впливають на його розмір. За підсумками огляду наукових статей функцій прибутку (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Функції прибутку

Функції	Характеристика
1	2
Стимулююча	забезпечує наявність капіталу в майбутньому для різних цілей, таких як інновації та розширення. Наприклад, якщо зберігається прибуток організації великий, вона може інвестувати в різні проекти. Це сприяло б розширенню бізнесу та успіху організації. Сприяє покращенню технології та динамічній ефективності. Організація інвестує в дослідно-конструкторську діяльність для свого подальшого розширення, якщо воно приносить високий прибуток. Організація втратила б своє конкурентоспроможність, якщо не інвестує в дослідження та розробки діяльності

Продовження табл. 1.2

1	2
Оціночна	прибуток є базоутворюючим критерієм ефективності функціонування та дозволяє проаналізувати ефективність топ менеджменту при прийнятті управлінських рішень
Розподільча (бюджетоутворююча)	використання частини прибутку як основи акумулювання дохідної частини державного бюджету, оскільки податку на прибуток, що нараховується на прибуток, спрямовується на поповнення бюджету держави для виконання соціально-економічних функцій держави
Соціальна	прибутки, отримані організаціями, високі, вони несуть відповідальність за сплату високих податків. Це допомагає уряду заробляти високі надходження та витрати на соціальне забезпечення

Джерело: узагальнено автором на основі [2, 7, 17, 43].

Основною функцією будь-якого бізнесу є отримання прибутку. Отже, як власник або керівник підприємства, ви повинні оцінити, чи є підприємство прибутковим. На величину прибутку суб'єкта господарювання впливають зовнішні та внутрішні чинники (рис. 1.2).

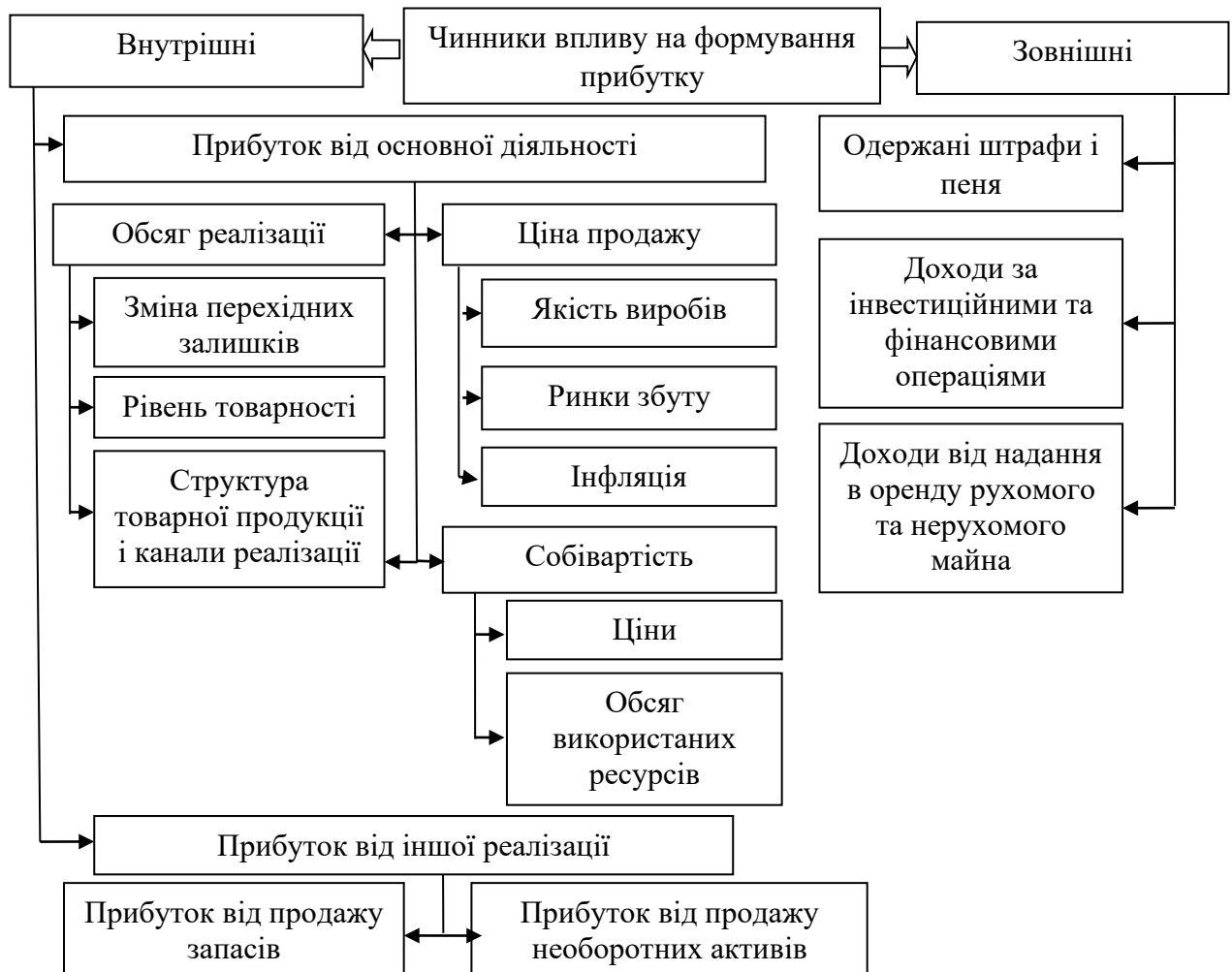


Рис. 1.2. Чинники впливу на величину прибутку

Джерело: [2, 5, 7, 8, 15, 32].

Зовнішніми факторами, що діють на прибутковість є умови, створені підприємством, їх важко контролювати. До них безпосередньо відносяться: природні умови; транспортування; ринкова інфраструктура; ринкові умови; ціни на виробничі запаси; ринкова конкуренція; тенденції інфляції тощо [5].

Аналіз прибутковості – це аналітичний інструмент для визначення здатності господарюючого суб'єкта отримувати прибуток. Аналіз прибутковості розглядає компанію з різних точок зору, включно з тим, скільки прибутку вона отримує від продажу або скільки продажів їй потрібно, щоб отримати беззбитковість [9]. Фінансові результати функціонування виникають поступово протягом звітного періоду. Цей показником є узагальнюючим, оскільки визначає ефективність функціонування суб'єкта господарювання.

У табл. 1.3 представлено елементи механізму управління прибутковістю підприємства.

Таблиця 1.3

Елементи механізму управління прибутковістю

Об'єкт управління	Прибуток за його видами, розподіл прибутку, рентабельність				
Суб'єкт управління	керівництво підприємства, фінансові менеджери, відділ контролінгу, відділ внутрішнього аудиту				
Функції	Організація	Аналіз	Планування	Моніторинг	Контроль
	Організація Процесу продажу, оптимального використання ресурсів	Оцінка доходів і витрат, прибутку в попередніх періодах, аналіз ринкової ситуації	Планування роботи з клієнтами, план доходів і витрат	постійна оцінка доходів, витрат і прибутку	Контроль за формуванням і використанням прибутку
Методи	удосконалення управління	модернізація виробництва	преміювання персоналу	Маркетинговий аналіз, конкурентний моніторинг, внутрішні резерви	
Фактори впливу	Структура доходів і витрат	Дохід, витрати, ціна, прибуток, рентабельність	Обсяг продажу	Структура прибутку, рентабельність	
Інструментарій впливу	Бюджетний метод планування	Аналіз беззбитковості виробництва	Метод ситуаційного аналізу	Моделювання факторних залежностей Метод оцінки і перегляду планів.	

Джерело: узагальнено автором на основі [7, 14, 16, 19, 28].

Внутрішній контроль фінансового моніторингу повинен охоплювати всю діяльність підприємства, оскільки кожна бізнес-операція впливає на управління кінцевим результатом. Контролювати правильність розрахунку прибутку (збитку), який підприємство отримало за звітний період і аналіз причин виникнення змін буде недостатньо, щоб забезпечити повну та ефективну контролювати фінансові результати. Щоб тому важливий попередній та проведений поточний контроль протягом усіх циклів діяльності та може швидко вплинути на результат управління та оцінити ефективність перегляду раніше прийнятих рішень [14].

Хоча ідея про те, що прибуток є частиною мотивації, що лежить в основі всіх видів економічної діяльності, не є суперечливою, застосування цього прибутку як єдиного фактора при прийнятті рішень було більш уважним та аналізованим. На практиці мотив отримання прибутку є одним із багатьох факторів, які впливають на те, як люди та бізнес діють.

Прибутковість бізнесу означає здатність господарюючого суб'єкта акумулювати прибуток і повертати вкладені інвестиції. Оцінювання прибутковості ґрунтується на прийомах і методах економічного аналізу, а саме: порівняння показників з прогнозними даними, розрахунок валового прибутку та рентабельності та співставлення їх з показниками попередніх періодів, факторний аналіз прибутку та рентабельності. Оцінювання прибутковості діяльності підприємства представлено на рис. 1.3.



Рис. 1.3. Етапи оцінювання прибутковості діяльності

Джерело: [2, 29, 31, 32].

Аналіз прибутковості базується на оцінці динаміки та структури прибутку, розрахунку впливу зміни окремих складових на величину прибутку, зміні темпів приросту прибутку за його видами (горизонтальний аналіз).

Оцінювання прибутковості передбачає аналіз виконання плану за величиною прибутку, що потребує формування налагодженої системи планування доходів і витрат.

Висновки до розділу 1

1. Прибуток є засобом розширення виробництва, матеріального стимулювання, зростання капіталовкладень і доходів держави. Прибуток також використовується підприємствами для фінансування благодійних та інших програм преміювання працівників. Щоб підприємство було прибутковим, важливо і власникам, і працівникам, і державі, і всьому суспільству. Хоча теоретична сутність прибутку в системі економічних теорій досліджувалася переважно у зв'язку з підприємницькою діяльністю. В умовах сучасного розвитку економіки їх більше цікавить не природа прибутку, а оптимальні напрями його формування, кількість, якість.

2. Оцінювання прибутковості діяльності базується на порівнянні показників з прогнозними даними, розрахунку валового прибутку та рентабельності та співставлення їх з показниками попередніх періодів.

3. Прибутковість є мірою ефективності та успіху у використанні ресурсів для отримання прибутку, і одночасно інструментом контролю витрат. Прибутковість часто оцінюють за такими показниками, як маржа чистого прибутку, рентабельність інвестицій (ROI) і валовий прибуток.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОН-БРІО»

Сьогодні головна конкурентна перевага в ресторанному бізнесі це якісне обслуговування, що веде до вищого рівня задоволеності клієнтів. Тому конкурентна позиція підприємств ресторанного господарства вагома для розвитку бізнесу. Задоволеність клієнтів – найкраще відображення задоволеності ресторану та майбутня прибутковість.

Підприємства ресторанного бізнесу в Україні активно розвиваються, однак на їх діяльність знано вплинула пандемія на війсьній стан, що пов'язано з обмеженнями щодо функціонування закладів (рис. 2.1).

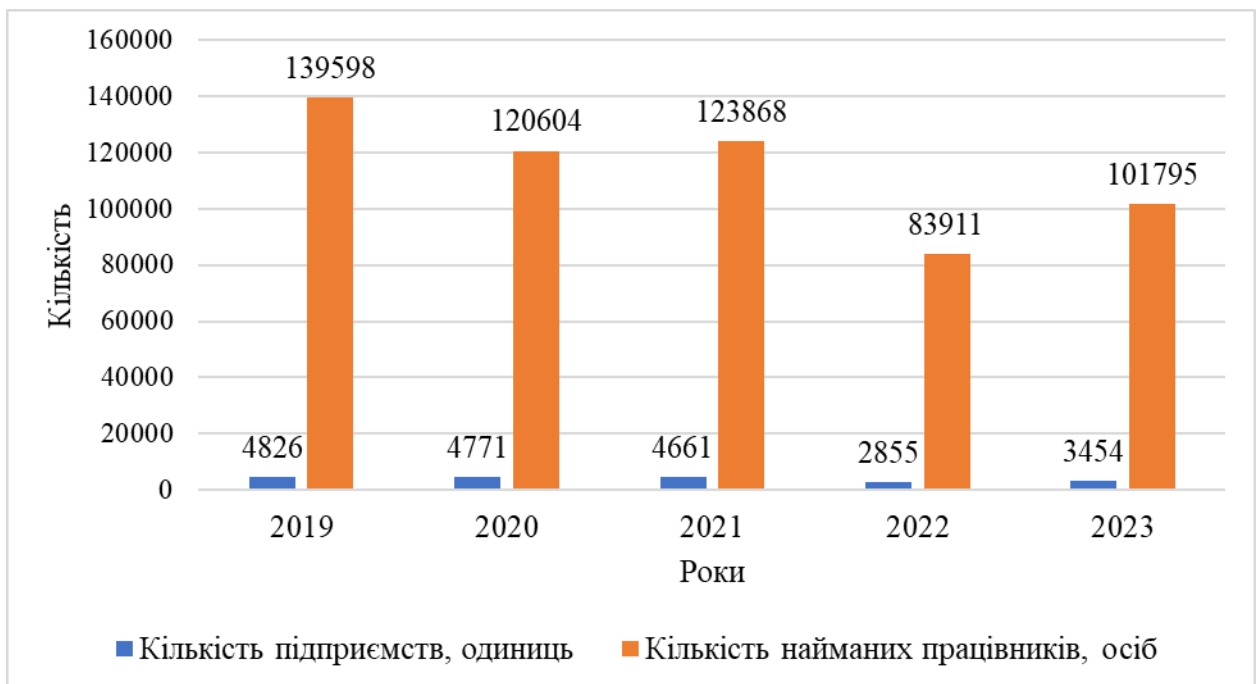


Рис. 2.1. Динаміка кількості підприємства ресторанного бізнесу в Україні за 2019-2023 роки

Джерело: сформовано автором за даними [25].

За 2019-2021 роки знизилася кількість підприємства ресторанного бізнесу в Україні на 165 закладів (3,42 %) та кількість працівників скоротилася на 15 730 осіб (11,27 %) відносно 2019 року, що пов'язано з Пандемія COVID-19. Найнижчі показники ділової активності зафіксовано в 2022 році, коли

функціонувало лише 2855 закладів ресторанного бізнесу, на яких працювало 83911 осіб, що на 38,75 % та 32,26 % нижче ніж в 2020 році. У 2023 році ситуація дещо стабілізувалася кількість закладів зросла на 20,98 %, а кількість працівників – на 21,31 % порівняно з 2022 роком, оскільки заклади відновили свою роботу і змогли їх переорієнтувати (робота польових кухонь, забезпечення харчування військових).

У табл. 2.1 розраховано доходи, витрати та прибуток підприємств за видом діяльності 56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.

Таблиця 2.1

Оцінка доходів, витрат та прибутку підприємств за видом економічної діяльності діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
				+,-	%
Виручка	24675097,7	13071142,9	28804329,0	4129231,3	16,73
Загальні доходи	25410744,8	14188190,8	29948480,0	4537735,2	17,86
Загальні витрати	24886191,0	16598909,6	28523165,9	3636974,9	14,61
в т.ч. собівартість	12470024,7	6864999,7	13540928,3	1070903,6	8,59
Чистий прибуток (збиток)	524553,8	-2410718,8	1425314,1	900760,3	171,72

Джерело: сформовано автором за даними [25].

Зниження ділової активності підприємств ресторанного бізнесу в Україні в 2022 році спричинило збиток в розмірі 2410718,8 тис. грн., оскільки сукупні витрати перевищували сукупні доходи на 14,52 %. У 2023 році чистий прибуток підприємств стабілізувався і становив 1425314,1 тис. грн., що на 171,72 % вище ніж в 2021 році. Отже, підприємства ресторанного бізнесу в Україні змогли адаптуватися до нових реалій, оптимізували свої витрати та збільшили доходи.

ТОВ «КОН БРІО» є одним із провідних підприємств ресторанного бізнесу м. Житомир. ТОВ «КОН БРІО» функціонує в сфері ресторанного бізнесу з 05.04.2007 року та спеціалізується на наданні послуг з харчування. Основним видом діяльності ТОВ «КОН БРІО» є: 56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.

Цілями діяльності ТОВ «КОН БРІО» є організація та надання послуг з харчування з метою одержання прибутку та задоволення потреб міста в закладах харчування. Асортимент продукції ТОВ «КОН БРІО»: виробництво готових страв, роздрібна торгівля товарами, харчовими товарами, напоями та тютюновими виробами.

Майно підприємства становлять виробничі і невиробничі засоби, вартість яких відображається в формі 1 фінансової звітності «Звіті про фінансовий стан» і в Примітках до фінансової звітності. Динаміка і структура активів ТОВ «КОН БРІО» наведена в Додатку Б.

На кінець 2023 р. вартість майна ТОВ «КОН БРІО» становила 4 млн. 042,1 тис. грн., тобто за 2021-2023 роки вартість майна знизилася на 9 млн. 372,9 тис. грн. (69,87 %). Це відбулося через приріст вартості необоротних активів на 14,58 % (179,5 тис. грн.) та скорочення вартості оборотних активів на 9 млн. 552,4 тис. грн. (78,40 %) порівняно з 2021 роком.

У структурі майна переважають оборотні активи, зокрема в 2021 році 90,82 %, а в 2023 їх частка знизилася до 65,11 %. У структурі оборотних активів найбільшу частку займають гроші кошти 2,13 % в 2021 році, а в 2023 році, через їх збільшення на 1 млн. 836,5 тис. грн. (642,81 %), але їх частка зросла до 52,50 %. Таке перевищення оборотних активів пов'язано з специфікою діяльності підприємства, оскільки для підприємств ресторанного бізнесу необхідні виробничі запаси та грошові кошти.

Необоротні активи за 2021-2023 роки збільшилися на 179,5 тис. грн. (14,58 %), що призвело до збільшення їх частки в структурі майна з 9,18 % в 2021 році до 34,89 % в 2023 році. Як позитивну тенденцію слід відмітити приріст основних засобів на 1,30 % порівняно з 2021 роком, що свідчить про оновлення виробничих потужностей.

У Додатку В представлена динаміка та структура джерел утворення майна. За 2021-2023 роки структура капіталу має несуттєві зміни. У структурі пасивів власний капітал зменшився на 9 млн. 542,7 тис. грн. (92,99 %), в структурі капіталу його частка знизилася з 76,49 % в 2021 році до 17,78 % в 2023 році,

тобто на 58,71 пункти структури, що породжено приростом нерозподіленого збитку на 9 млн. 542,3 тис. грн. (в 6,53 рази менше).

У 2023 році довгострокові зобов'язання, які сформовані за рахунок банківського кредиту, знизилися на 1 млн. 358,4 тис. грн. порівняно з 2021 роком, а їх частка в структурі капіталу знизилася з 10,13 % в 2021 році до 0 % в 2023 році, тобто на 10,13 пункти структури.

За 2021-2023 роки поточні зобов'язання підвищилися на 1 млн. 527,8 тис. грн. (85,09 %), що привело до приросту їх частки в структурі капіталу з 13,38 % в 2021 році до 82,22 % в 2023 році, тобто на 68,84 пункти структури.

Отже, станом на 01.01.2022 року власний капітал займав 76,49 % від валюти балансу, довгострокові зобов'язання – 10,13 %, а поточні зобов'язання – 13,38 %. Станом на 01.01.2024 року власний капітал складає майже 17,78 % від валюти балансу, довгострокові зобов'язання – 0 %, а поточні – 13,38 %. За 2021-2023 структура капіталу зазнала суттєвих змін, оскільки відбулося збільшення залежності від позикового капіталу.

Оцінка доходів і витрат ТОВ «КОН БРІО» наведена в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка доходів і витрат ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+	%
				-	
Чистий дохід від реалізації	48 785,5	31 602,3	44 783,3	-4 002,2	-8,20
Собівартість реалізації	22 862,5	16 150,4	22 525,8	-366,7	-1,47
Валовий прибуток	25 923,0	15 451,9	22 257,5	-3 665,5	-14,14
Інші операційні витрати	25 756,8	15 194,3	20 450,5	-5 306,3	-20,60
Інші витрати	102,2	214,6	125,20	23,0	22,50
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	64,1	43,0	1 681,8	1 617,7	2523,71
Податок на прибуток	11,5	7,7	302,7	291,2	2532,17
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	52,6	35,3	1 379,1	1 326,5	2521,86

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства: [38].

У 2023 році чистий дохід від реалізації був 44 млн. 783,3 тис. грн., що на 4 млн. 002,2 тис. грн. (8,20 %) менше відносно 2021 року. Дохід ТОВ «КОН

БРІО» формується лише з виручки, яка займає 100,00 % в структурі доходів. Собівартість реалізації у 2023 році склала 22 млн. 525,8 тис. грн., що на 366,7 тис. грн. (1,47 %) менше ніж в 2021 році. Негативною тенденцією в 2023 році є зниження валового прибутку на 3 млн. 665,5 тис. грн. (14,14 %), що викликано приростом виробничих витрат.

За 2021-2023 роки ТОВ «КОН БРІО» мінімізувало витрати, зокрема: знизилася інші операційні витрати – на 5 млн. 306,3 тис. грн. (20,60 %). Ці зміни сприяли збільшення фінансового результату на 1 млн. 617,7 тис. грн. (2523,71%), а чистий прибуток примножився в 25,22 рази (1 млн. 326,5 тис. грн.).

У табл. 2.3 проаналізовано динаміку витрат за видами діяльності ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.3

Динаміка витрат за видами діяльності результатів ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки

Показники	На 31.12.2021		На 31.12.2022		На 31.12.2023		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	Частка %	тис. грн.	Частка %	тис. грн.	Частка %	+/-	%	п.с.
Собівартість реалізації	22 862,5	46,92	16 150,4	51,16	22 525,8	51,90	-366,7	-1,47	4,98
Інші операційні витрати	25 756,8	52,85	15 194,3	48,14	20 450,5	47,11	- 5 306,3	-20,60	-5,74
Інші витрати	102,2	0,21	214,6	0,68	125,2	0,29	23,0	22,50	0,08
Витрати з податку на прибуток	11,5	0,02	7,7	0,02	302,7	0,70	291,2	2532,17	0,68
Всього витрат	48733,	100,0	31567,0	100,0	43 404,2	100,0	-5328,8	-10,93	X

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства [38].

У 2023 році витрати знизилася на 5328,8 тис. грн. (10,93 %), що спричинено зменшенням операційних витрат – на 5 млн. 306,3 тис. грн. (20,60 %). Собівартості реалізації у 2023 році склала 22 млн. 525,8 тис. грн., що на 366,7 тис. грн. (1,47 %) менше ніж в 2021 році. За 2021-2023 роки зросли інші витрати на 23,0 тис. грн. (22,50 %) та витрати з податку на прибуток – на 291,2 тис. грн. (2532,17 %) відносно 2021 року.

Дані табл. 2.3 свідчать, що структура витрат зазнала суттєвих змін за 2021-2023 роки. Так, в 2021 році найбільшу частку в структурі витрат займали інші операційні витрати – 52,85 %, а найменшу частку займали витрати з податку на прибуток 0,02 %. А з 2022 року в структурі витрат переважає собівартість реалізації, а саме: 51,16 % в 2022 році та 51,90 % в 2023 році, а найменшу частку в структурі витрат займають інші витрати: 0,68 % в 2022 році та 0,29 % в 2023 році.

Оцінювання фінансово-економічного стану господарюючого суб'єкта ґрунтується на показниках, що визначають наявність і використання його ресурсів, платоспроможність, ліквідність та фінансові перспективи. Всі ці показники залежить від фінансових результатів.

Оцінювання ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «КОН БРІО» розраховано в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Оцінка ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «КОН БРІО» за
2021-2023 роки**

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
				+/-	%
Коефіцієнт покриття загальний	6,79	7,59	0,79	-6,00	-88,37
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,39	0,64	0,69	-1,70	-71,13
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,16	0,28	0,64	0,48	300,00
Чистий оборотний капітал	10 388,6	10751,4	-629,6	-11080,2	-1650,0
Частка оборотних коштів у загальній сумі активів	2,13	3,43	52,50	50,37	X
Частка виробничих запасів у оборотних активах	24,01	2,11	13,07	-10,94	X
Коефіцієнт автономії	0,76	0,77	0,18	-0,58	-76,32
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,87	0,88	0,18	0,69	-79,31
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,24	0,23	0,82	0,58	241,67
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	0,31	0,30	4,62	4,31	1390,32
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	0,85	0,87	-0,26	-1,11	-326,92

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства [38].

За 2021-2023 роки коефіцієнт загальної ліквідності скоротився на 88,37 % і на 1 грн. поточних зобов'язань припадає 0,79 грн. оборотних засобів на 31.12.2023 року, але ліквідність є низькою та поступово знижується. Коефіцієнт швидкої ліквідності знизився на 71,13 % та на 31.12.2023 року становить 0,69, тобто не перевищує оптимальне значення, що підтверджує низьку ліквідність.

За 2021-2023 роки коефіцієнт загальної ліквідності суттєво скоротився на 6,00 (88,37 %) і на 1 грн. поточних зобов'язань припадає 0,79 грн. оборотних засобів на 31.12.2023 року, але ліквідність є низькою та поступово знижується. Коефіцієнт швидкої ліквідності знизився на 1,70 пункти (71,13 %) та на 31.12.2023 року становить 0,69, тобто не перевищує оптимальне значення, що підтверджує низьку ліквідність підприємства.

У 2023 році чистий оборотний капітал зменшився до -629,6 тис. грн., чи на -11 млн. 080,2 тис. грн., що вказує зниження платоспроможності ТОВ «КОН БРІО» та зростання залежності від позикового капіталу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності має стабільний приріст з 0,16 в 2021 році до 0,64 в 2023 р., що значно перевищує оптимальне значення цього показника. Проте з врахуванням інфляційних процесів нормальним є те, що підприємство постійно вкладає кошти в виробничі запаси та основні засоби, оскільки кошти знецінюються.

Частка оборотних активів в сумі активів за 2021-2023 рр. збільшилася з 2,13 % в 2021 році до 52,50 % в 2023 році, а частка виробничих запасів у оборотних активах знизилася з 24,01 % в 2021 році до 13,07 % в 2023 році, тобто на 10,94 %, що означає скорочення інвестицій у виробничі запаси.

ТОВ «КОН БРІО» у 2021-2022 роках був фінансово стійким, але за 2023 рік його стійкість стрімко погіршилася. Коефіцієнт автономії в 2021 році становив 0,76. За 2021-2023 роки цей показник знизився на 0,58 (76,32 %) і на 31.12.2023 року становив до 0,18 пункти. У 2023 р. коефіцієнт фінансової стійкості знизився на 0,69 пункти (79,31 %) порівняно з 2021 роком, що демонструє значне зростання залежності від позикового фінансування. У 2023 році на 1 грн. власних фінансових ресурсів припадало 0,18 грн. залучених

засобів, а в 2021 році - 0,76 грн. Крім того, за 2021-2023 роки відбулося зменшення коефіцієнту забезпечення власними коштами з 0,85 в 2021 році до - 0,26 в 2023 році, що означає скорочення ефективності використання власних ресурсів та майнового потенціалу підприємства.

Коефіцієнти ділової активності ТОВ «КОН БРІО» наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Коефіцієнти ділової активності ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+/-	%
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,51	2,57	5,96	1,45	32,15
Тривалість обороту оборотних активів, дні	80	140	60	-20	-25,00
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,77	3,07	8,13	3,36	70,44
Тривалість обороту власного капіталу, дні	75	117	44	-31	-41,33
Рентабельність власного капіталу, %	0,51	0,34	25,04	24,53	X
Рентабельність реалізації, %	0,11	0,11	3,08	2,97	X
Рентабельність активів, %	0,43	0,26	15,82	15,39	X
Рентабельність господарської діяльності, %	0,11	0,10	3,20	3,09	X

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства [38].

Коефіцієнт оборотності активів за період зріс на 1,45 пункти (32,15 %), що означає про приріст ефекту від використання оборотних активів, та призвело до зростання швидкості їх обороту з 80 днів в 2021 році до 60 дня в 2023 році. Аналогічну тенденцію демонструє коефіцієнт оборотності власного капіталу – на 3,36, що призвело до збільшення швидкості його обороту з 75 днів в 2021 році до 44 днів в 2023 році.

Розраховані показники ділової активності демонструють наступне: більшість показників збільшилися за 2021-2023 роки, що підтверджує незнаний приріст ефективності використання наявного майна та капіталу. Рівень показників рентабельності господарської діяльності зріс на 3,09 % та рентабельності реалізації на 2,97 %, а рентабельності власного капіталу зросла на 24,53 %, рентабельність активів – на 15,39 %. Показники рентабельності мають тенденцію незначного зростання, але мають дуже низькі значення, що означає потребу в розробці заходів для підвищення прибутковості діяльності.

У табл. 2.6 представлено загальну оцінку фінансово-економічного стану.

Таблиця 2.6

**Загальна оцінка фінансово-економічного стану ТОВ «КОН БРІО» за
2021-2023 роки**

Назва показника	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
				+/-	%
Вартість постійних активів, тис. грн.	1 230,9	1 012,1	1 410,4	1179,5	14,58
Вартість мобільних активів, тис. грн.	12 184,1	12 384,0	2 631,7	-9 552,4	-78,40
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	4072,1	760,7	165,5	3906,6	-95,93
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	1114,8	984,2	2000,5	885,7	79,45
Власний капітал, тис. грн.	10 261,1	10 296,4	718,8	-9542,7	-92,99
Залучений капітал, тис. грн.	3153,9	3099,7	3323,3	169,4	5,37
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	153	101	87	-66	-43,17
Продуктивність праці, тис. грн./ос.	318,86	312,89	514,75	195,89	61,43
Коефіцієнт фондівдачі	33,91	28,18	36,97	3,06	9,02
Коефіцієнт фондомісткості	0,031	0,04	0,027	-0,003	-12,90
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	9,90	12,24	1,87	-8,03	-81,11
Рентабельність підприємства, %	0,11	0,10	3,20	3,09	X

Джерело: розраховано автором за даними ТОВ «КОН БРІО» [38].

ТОВ «КОН БРІО» ефективно застосовує основні засоби, адже за 2021-2023 роки зросло значення фондівдачі з 33,91 в 2021 році до 36,97, тобто на 3,06 пункти (9,02 %), а фондомісткість знизилася з 0,031 в 2021 році до 0,027 в 2023 році, тобто на 12,90 %.

Ефективність використання персоналу зросла, оскільки продуктивність праці збільшилася на 195,89 тис. грн. / ос. (61,43 %), при цьому середньооблікова чисельність персоналу знизилася на 66 осіб (43,17 %).

Співвідношення мобільних і постійних активів знизилося з 9,90 в 2021 році до 1,87, тобто на 8,03 пункти. Це пов'язано з оновленням основних засобів на 21,03 % і стрімким зниженням оборотних активів на 78,40 % за 2021-2023 роки.

Збільшення продуктивності праці та фондівдачі призвело до приросту рентабельності підприємства на 3,09 %, що означає незначне поліпшення результатів діяльності в 2023 році.

Система управління прибутковістю дає можливість відстежувати, аналізувати, контролювати доходи і витрати підприємства, швидко отримувати

та реагувати на критичні ситуації для поліпшення ефективності виробництва. У табл. 2.7 відображено основні показники прибутковості.

Таблиця 2.7

Ключові показники прибутковості ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки

Показники	Рік			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+/-	%
Чистий дохід, тис. грн.	48 785,5	31 602,3	44 783,3	-4 002,2	-8,20
Сукупний дохід, тис. грн.	48 785,5	31 602,3	44 783,3	-4 002,2	-8,20
Сукупні витрати, тис. грн.	48733,0	31567,0	43 404,2	-5328,8	-10,93
Чистий прибуток, тис. грн.	52,6	35,3	1 379,10	1 326,5	2521,86

Джерело: розраховано автором за складено за даними фінансової звітності.

У 2023 році відбулося зменшення сукупного доходу на 4 млн. 002,2 тис. грн. (8,20 %), а сукупні витрати зменшилися на 5 млн. 328,8 тис. грн. (10,93 %). Описані зміни доходів і витрат за 2021-2023 роки призвели до отримання чистого прибутку в сумі 1379,1 тис. грн. в 2023 році, що в 25,21 рази перевищує показник 2021 року.

Оцінювання структури фінансових результатів та оцінка структурних зрушень щодо прибутку ТОВ «КОН БРІО» розраховано у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз структури прибутку ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
				+/-	%
Фінансовий результат від операційної діяльності, у т.ч.:	64,1	43,0	1 681,80	1 617,7	2523,71
валовий прибуток	25 923,0	15 451,9	22 257,5	-3 665,5	-14,14
Прибуток від фінансової діяльності	-	-	-	-	-
Прибуток від інвестиційної діяльності	-	-	-	-	-
Загальний чистий прибуток	52,6	35,3	1 379,1	1 326,5	2521,86

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності [38].

Фінансовий результат від операційної діяльності за 2021-2023 роки зріс в 25,23 рази (1 млн. 617,7 тис. грн.) порівняно з 2021 роком. Валовий прибуток за період зменшився на 3 млн. 665,5 тис. грн. (14,14 %). ТОВ «КОН БРІО» не здійснює ні фінансової, ні інвестиційної діяльності. Однак загальний розмір

чистого прибутку зріс на 1326,5 тис. грн. в 25,22 р.б.) і станом на 31.12.2023 року він становив 1 млн. 379,1 тис. грн.

Динаміку прибутку проаналізовано за допомогою аналітичної табл. 2..

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки чистого прибутку ТОВ «КОН БРІО» за 2020-2023 роки

Роки	Чистий прибуток, грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		базисний	ланцюговий	базисний	ланцюг.	базисний	ланцюг
2020	185,2	–	–	–	–	–	–
2021	52,6	-132,6	-132,6	28,40	28,40	-71,60	-71,60
2022	35,3	-149,9	-17,3	19,06	67,11	-80,94	-32,89
2023	1 379,1	1193,9	1343,8	744,65	3906,80	644,65	3806,80

Джерело: розраховано автором за складено за даними фінансової звітності [38].

Розібравши динаміку чистого прибутку дійшли висновку, що на підприємстві протягом 2020-2023 років відбувалося збільшення суми чистого прибутку у порівнянні з базисним рівнем на 1193,9 тис. грн. (644,65 %). Найбільший темп зростання був у 2023 році у порівнянні з 2022 роком склав 3906,80 %. У 2022 році відбувалося скорочення чистого прибутку у порівнянні з 2020 роком на 80,94 %.

У світі бізнесу межа між успіхом і невдачею така ж тонка, тому розраховуються показники рентабельності діяльності, які відображають міру віддачі, прибутковості та ефективності бізнесу. Заглиблюючись у фінансовий стан бізнесу, вкрай важливо використовувати ключові показники прибутковості для всебічного аналізу. Ці показники, включаючи маржу чистого прибутку, рентабельність активів (ROA) і рентабельність власного капіталу (ROE), служать ключовими показниками фінансової діяльності компанії та ефективності отримання прибутку від її діяльності та активів[36].

Загальна рентабельність діяльності розрахована за формулою (2.1).

$$P_z = \text{ЧП/ВК} * \text{ВК/ВБ} * \text{ВБ/ЧД} * \text{ЧД/В} \quad (2.1)$$

Проведемо факторний аналіз оцінок ефективності функціонування ТОВ «КОН БРІО» на основі визначення показників рентабельності в табл. 2.10.

За 2022-2023 роки відбулося зменшення середньорічної величини власного капіталу (на -4771,15 тис. грн.) та валюти балансу на -9354 тис. грн., а також приріст витрат на 11837,2 тис. грн., що означає скорочення майнового потенціалу.

Таблиця 2.10

**Вихідні дані для факторного аналізу рентабельності діяльності
ТОВ «КОН БРІО» за 2022-2023 роки**

Показники	2022	2023	Зміна 2023 р. до 2022 р.
Чистий прибуток, тис. грн.	35,3	1379,1	1343,8
Середньорічна величина власного капіталу, тис. грн.	10278,75	5507,6	-4771,15
Валюта балансу, тис. грн.	13396,1	4042,1	-9354,0
Чистий дохід, тис. грн.	31602,3	44783,3	13181,0
Витрати господарської діяльності, тис. грн.	31567	43404,2	11837,2

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності [38].

Позитивно на приріст загальної рентабельності вплинуло зростання чистого прибутку (на 1343,8 тис. грн.), чистого доходу - на 13181,0 тис. грн.

У табл. 2.11 узагальнено результати факторного аналізу рентабельності діяльності ТОВ «КОН БРІО» за 2022-2023 роки.

Таблиця 2.11

**Результати факторного аналізу рентабельності діяльності
ТОВ «КОН БРІО» за 2022-2023 роки**

Показники	2022	2023	Зміна 2023 р. до 2022 р.
Рентабельність власного капіталу	0,003	0,250	0,247
Частка власного капіталу в майні	0,767	1,363	0,596
Частка майна в чистому доході	0,424	0,090	-0,336
Частка витрат в чистому доході	1,001	1,032	0,031
Рентабельність господарської діяльності	0,001	0,032	0,031

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності [38].

Рентабельність власного капіталу за 2022-2023 роки зросла на 0,247, що виникло через приріст чистого прибутку на 1343,8 тис. грн. і зменшення середньорічної вартості власного капіталу на -4771,15 тис. грн. Така оцінка

показала, що на 1 грн власного капіталу у 2022 році припадало 0,003 грн. чистого прибутку, а в 2023 році – 0,25 грн.

У 2023 році рентабельність загальна зросла на 0,0301 і становила 0,032, що є дуже низькою та свідчить низьку капіталомісткість та віддачу активів, неефективне використання активів. Доречними є комплекс заходів щодо нарощення активів, розширення асортименту продукції підприємства.

Висновки до розділу 2

1. За 2021-2023 роки майновий потенціал ТОВ «КОН БРІО» знизився, оскільки вартість майна зменшилася на 69,87 %. Це відбулося через приріст вартості необоротних активів на 14,58 % (179,5 тис. грн.) та скорочення вартості оборотних активів на 9 млн. 552,4 тис. грн. (78,40 %) порівняно з 2021 роком. Однак зросла ефективність використання необоротних активів, оскільки зросло значення фондоддачі з 33,91 в 2021 році до 36,97, тобто на 3,06 пункти (9,02 %), а фондомісткість знизилася з 0,031 в 2021 році до 0,027 в 2023 році, тобто на 12,90 %.

2. За 2021-2023 роки чистий дохід від реалізації зменшився на 8,20 % менше ніж в 2021 році. Однак за 2021-2023 роки ТОВ «КОН БРІО» мінімізувало витрати, зокрема: знизилася інші операційні витрати – 20,60 %. Ці зміни сприяли збільшення фінансового результату на 1 млн. 617,7 тис. грн., а чистий прибуток примножився в 25,22 рази. Уповільнення роботи підприємства відбулося через погіршення ситуації у виробництві та реалізації виробленої продукції, тобто основна діяльність підприємства перебувала у кризовій фазі. Це пояснює збільшення виробничих витрат порівняно з іншими видами діяльності підприємства.

3. Результати факторного аналізу рентабельності свідчать, що в 2023 році загальна рентабельність зросла на 0,0301 і становила 0,032, що є дуже низькою. Позитивно на приріст загальної рентабельності вплинуло зростання чистого прибутку (на 1343,8 тис. грн.), чистого доходу – на 13181,0 тис. грн. Однак прибутковість ТОВ «КОН БРІО» є низькою, що означає низьку капіталомісткість та віддачу активів, неефективне використання активів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «КОН БРІО»

З бурхливим розвитком ринкової економіки, конкуренція серед підприємств стає все гостріше і гостріше, а конкурентний тиск зростає. З метою підвищення рівня управління підприємством управлінське рішення та розширення частки господарюючого суб'єкта на ринку, наукові методи управління повинні використовуватися для обґрунтованого контролю витрат підприємства та максимізувати прибуток виробництва. Прибуток підприємства від продажів з року в рік зменшується, оскільки відносно високої собівартості їх продукції доходи від продажів і зростаючі витрати на сировину і оплати праці, тому тенденція розвитку галузі не є оптимістичним. Прибуток, як джерело виробничого і соціального розвитку, є одним із основних факторів самофінансування підприємства.

Система управління прибутковою політикою є елементом системи управління підприємством і націлена на те, щоб, безпосередньо, виконувати накази керівництва суб'єкта господарювання. Прибуток на ТОВ «КОН БРІО» формується через реалізацію продукції та надання послуг.

Підвищення прибутковості бізнесу вимагає поєднання стратегічного планування, ефективної діяльності та зосередженості на задоволенні клієнтів. Узагальнено основні інструменти зростання прибутковості в Додатку Д.

Отже, прибутковість зменшується через збільшення витрат і втрачених можливостей. Оптимізація має вирішальне значення, оскільки вона підвищує ефективність, мінімізує витрати та сприяє маневреності. Знижуючи витрати за допомогою оптимізації, підприємства можуть ефективніше розподіляти ресурси, інвестувати в інновації та швидко адаптуватися до змін ринку. Зрештою, оптимізовані операції збільшують прибутковість, максимізуючи вихід і мінімізуючи витрати, забезпечуючи сталість і зростання в бізнесі.

Ефективні ділові закупівлі можуть збільшити прибуток шляхом домовленості про кращі ціни, покращення відносин із постачальниками для

отримання знижок, оптимізації процесів для зменшення витрат і пошуку високоякісних матеріалів/послуг, таким чином підвищуючи операційну ефективність і конкурентну перевагу [44].

Підприємства потребують диверсифікації пропозицій продуктів або послуг, щоб зменшити ризики та захопити різноманітні сегменти ринку. Покладаючись лише на один продукт чи послугу, компанії стають вразливими до ринкових коливань, споживчих тенденцій і конкурентного тиску. Обмежені пропозиції можуть призвести до стагнації зростання та зниження прибутковості через надмірну залежність від ринкової ніші.

Розширення Amazon за межі книг на диверсифікованому ринку є прикладом того, як диверсифікація пропозицій продуктів сприяє прибутковості. Спочатку зосередившись на онлайн-продажах книг, Amazon розширив сферу діяльності, включивши електроніку, одяг тощо. Ця диверсифікація не тільки збільшила охоплення клієнтів, але й створила можливості перехресних продажів [42]. Amazon Prime, пропонуючи різні послуги, такі як потокове передавання та безкоштовну доставку, ще більше підвищив лояльність клієнтів. У результаті доходи Amazon зросли з 3 мільярдів доларів у 2000 році до понад 386 мільярдів доларів у 2020 році. Диверсифікація дозволила Amazon захопити різноманітні сегменти ринку, зменшити ризики та зрештою зміцнити свої позиції як глобального гіганта електронної комерції, довівши силу розширення продукту. пропозиції для прибутковості [42].

Підприємства потребують постійної адаптації до економічних змін. Підтримуючи стабільні ціни, вони ризикують відстати від інфляції та ринкових тенденцій, що з часом призведе до зниження купівельної спроможності та прибутковості. Методи стратегічного підвищення цін:

1. Ціноутворення на основі цінностей ґрунтується на цінності пропозиції продуктів або послуг для конкретного споживача та тій ціні, якій він готовий заплатити за бажаний продукт.

2. Рівнева структура ціноутворення: запровадьте багаторівневі тарифні плани з диференційованими функціями, щоб звернути увагу на різні сегменти клієнтів, дозволяючи вищі ціни на преміальні пропозиції.

3. Поступові інкрементні зміни: впровадьте невелике, поступове підвищення цін з часом, щоб мінімізувати опір клієнтів і одночасно постійно підвищувати прибутковість.

4. Пакетні пропозиції: об'єднайте продукти чи послуги разом, щоб створити сприйнятну цінність для клієнтів, дозволяючи підвищити загальні ціни, забезпечуючи відчуття економії [41].

Традиційні методи маркетингу можуть призвести до того, що компанії не зможуть охопити аудиторію, яка розбирається в цифрових технологіях, і не зможуть адаптуватися до зміни поведінки споживачів. У сучасному ландшафті покладатися виключно на традиційні методи може призвести до зниження видимості, обмеженого залучення аудиторії та вищих витрат.

Впровадження рентабельних маркетингових стратегій, таких як цифровий маркетинг, кампанії в соціальних мережах і цільова реклама, дозволяє компаніям охопити ширшу аудиторію, підвищити впізнаваність бренду та досягти кращої прибутковості інвестицій. Використовуючи ці сучасні підходи, компанії можуть адаптуватися до мінливої ринкової динаміки, ефективніше зв'язуватися зі своєю аудиторією та, зрештою, підвищити прибутковість.

Одним із найперспективніших напрямів підвищення конкурентоспроможності продукції для ТОВ «КОН БРІО» може стати впровадження програми енергозбереження. Для цього було проведено аналіз зовнішніх і внутрішніх показників підприємства. У зв'язку з цим для підвищення рентабельності підприємства були запропоновані заходи: інвестиційний проєкт передбачає удосконалення технології виробництва продукції, що дозволяє знизити собівартість і підвищити рентабельність виробництва. Суть проєктних рішень полягає в заміні застарілого обладнання на більш сучасне та надійне. Модернізацію обладнання можна здійснити за рахунок амортизаційного фонду. На реалізацію такої пропозиції були розраховані прямі капітальні інвестиції.

Для підвищення конкурентоспроможності та рентабельності ТОВ «КОН БРІО» запропоновано проект з створення кондитерського цеху з виробництва борошняних кондитерських виробів. Необхідність виконання проекту викликана тим, що за результатами вивчення ринку кондитерських виробів і запитів клієнтів саме ця продукція користується попитом.



Рис. 3.1. Дерево цілей ТОВ «КОН БРІО»

Джерело: складено автором за даними підприємства [38].

Стратегія подальшого розвитку підприємства направлена на розширення виробництва, збільшення темпів його росту, поліпшення якості продукції.

На рис. 3.2 представлено прогноз рентабельності діяльності ТОВ «КОН БРІО» на 2024 рік.

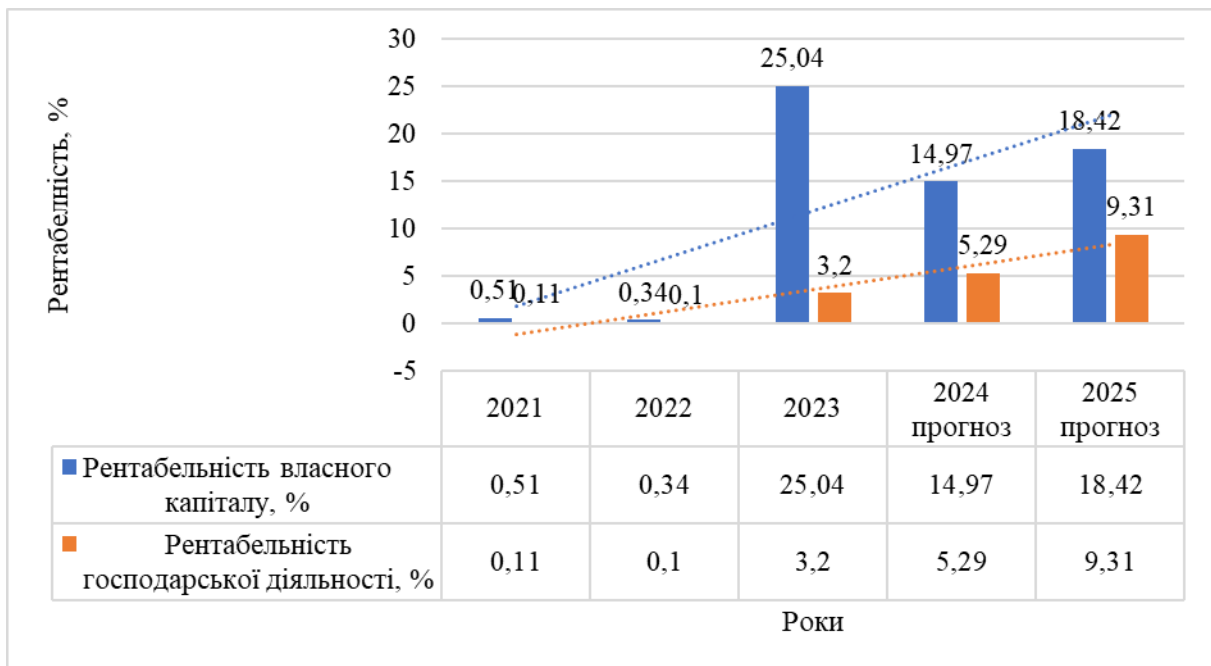


Рис. 3.2. Прогноз рентабельності діяльності ТОВ «КОН БРІО» на 2024-2025 роки

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Таким чином, рис. 3.1 ілюструє подальше збільшення рентабельності господарської діяльності підприємства з 3,20 % в 2023 році до 5,295 % в 2024 році у зв'язку з мінімізацією витрат і збільшенням планового розміру прибутку.

Для зростання рентабельності діяльності потрібна удосконалити збутову політику, що буде направлена на покращення бренду ТОВ «КОН БРІО» серед населення м. Житомир. Крім того, актуальним є оновлення меню закладу, яке буде приваблювати житомирян і гостей міста на ринку ресторанного бізнесу. Ще однією складовою покращення управління прибутковістю підприємства має стати зменшення витрат підприємства за всіма напрямками діяльності, пришвидшення реалізації продукції, що виробляється підприємством для населення.

Висновки до розділу 3

1. Прибутковість діяльності тісно пов'язана з впровадженням інноваційних технологій в господарську діяльність. Підприємства, які використовують найсучасніші інструменти, часто свідчать про оптимізовані процеси, зниження витрат і підвищення продуктивності, що безпосередньо впливає на їхні прибутки.

2. Для підвищення конкурентоспроможності та рентабельності ТОВ «КОН БРІО» запропоновано проєкт з створення кондитерського цеху з виробництва борошняних кондитерських виробів, що дозволить збільшити обсяги виробництва на 17 % та підвищити рентабельність до 25 %.

3. За методом Монте-Карло сформовано прогноз рентабельності ТОВ «КОН БРІО» на 2024-2025 роки. Доведено, що з мінімізація витрат і розширення асортименту продукції дозволить збільшити розмір планового розміру прибутку та рентабельності господарської діяльності ТОВ «КОН БРІО» до 5,20 % в 2024 році.

ВИСНОВКИ

Розгляд теоретико-методичних засад управління прибутковістю підприємства дозволив сформулювати наступні висновки:

1. Встановлено, що основною функцією будь-якого бізнесу є отримання прибутку, який є засобом розширення виробництва, матеріального стимулювання, зростання капіталовкладень і доходів держави. Прибутковість бізнесу означає здатність господарюючого суб'єкта акумулювати прибуток і повертати вкладені інвестиції. Це міра ефективності та успіху у використанні ресурсів для отримання прибутку, одночасно контролюючи витрати.

2. Доведено, що успішне використання організаційно-економічного механізму дає можливість створити передумови для прибуткового функціонування підприємств. Механізм управління прибутковістю перебуває вибір важелів впливу на величину прибутку, а саме: економічні інструменти включають: інновації та інвестиції діяльність, фінансово-кредитний механізм регулювання, страхування, оподаткування, ціноутворення, мотиваційна механізм, способи стимуляції посилення конкурентоспроможності підприємств.

3. Встановлено, що існує багато підходів до проведення аналізу прибутковості. Систематизувавши напрацювання попередників, запропоновано оцінювання прибутковості проводити в три етапи: аналіз забезпеченості підприємства прибутком, аналіз ефективності використання прибутку, аналіз розподілу та використання прибутку. Проведення аналізу прибутковості за виділеними етапами дозволить сформулювати поповну та достовірну інформацію щодо прибутку для управлінського персоналу, власників підприємства. Прибутковість важлива для прийняття рішень щодо інвестицій, планування, бюджетування, координації, оцінки та контролю діяльності підприємства.

4. Встановлено, що зниження ділової активності підприємств ресторанного бізнесу в Україні в 2022 році спричинило збиток в розмірі 2410718,8 тис. грн., оскільки сукупні витрати перевищували сукупні доходи на 14,52 %. У 2023 році ситуація дещо стабілізувалася кількість закладів зросла на 20,98 %, а кількість

працівників – на 21,31 % порівняно з 2022 роком, оскільки заклади відновили свою роботу і змогли її переорієнтувати, що дозволило отримати чистий прибуток 1425314,1 тис. грн., що на 171,72 % вище ніж в 2021 році.

5. Результати експрес аналізу ТОВ «КОН БРІО» свідчать про зниження майнового потенціалу, оскільки за 2021-2023 роки майно зменшилося 69,87%, що спричинено скорочення вартості оборотних активів на 78,40 %. Однак ТОВ «КОН БРІО» ефективно застосовує основні засоби, адже за 2021-2023 роки зросла фондвіддача на 9,02 %, а фондомісткість знизилася на 12,90 %, що дозволило збільшити рентабельність діяльності на 3,09 %.

6. Проведений аналіз діяльності ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки свідчить, що підприємство є фінансово нестійким і стрімко втрачає ліквідність. Тому керівництву необхідно негайно вжити заходи для підвищення рентабельності, зокрема: переглянути калькуляційні статті витрат з метою їх оптимізації, мінімізувати фінансові витрати, а також реалізувати частину обладнання та устаткування, що не використовуються в господарській діяльності закладу.

7. Фінансовий результат від операційної діяльності ТОВ «КОН БРІО» за 2021-2023 роки зріс в 25,23 рази відносно 2021 року, але валовий прибуток за період зменшився на 14,14 %. Не здійснює ні фінансової, ні інвестиційної діяльності, що може бути додатковим джерелом отримання прибутку. Однак загальний розмір чистого прибутку зріс в 25,22 р.б. і станом на 31.12.2023 року він становив 1 млн. 379,1 тис. грн.

8. Результати факторного аналізу свідчать, що рентабельність власного капіталу ТОВ «КОН БРІО» за 2022-2023 роки зросла на 0,247, що виникло через приріст чистого прибутку на 1343,8 тис. грн. і зменшення середньорічної вартості власного капіталу на -4771,15 тис. грн. Така оцінка показала, що на 1 грн власного капіталу у 2022 році припадало 0,003 грн. чистого прибутку, а в 2023 році – 0,25 грн., що означає низьку ефективності управління господарською діяльністю ТОВ «КОН БРІО», оскільки низька капіталомісткість та віддача власного капіталу.

9. З метою нарощення прибутковості рекомендовано ТОВ «КОН БРІО» розширення асортименту продукції підприємства шляхом створення кондитерського цеху з виробництва борошняних кондитерських виробів, що дозволить збільшити обсяги виробництва на 17 % та підвищити рентабельність до 25 %.

10. Враховуючи показники рентабельності ТОВ «КОН БРІО» 2021-2023 роках прогнозуємо подальше зростання рентабельності господарської у випадку впровадження в діяльність розроблених пропозицій. Проте, оскільки ризики зростають в умовах воєнного стану, тому прогнозовані показники можуть коливатися, залежно від ситуації на фронті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білошкурський М., Заїчко І., Ковернінська Ю. Фінансовий аналіз резервів прибутку для активізації інноваційної діяльності підприємства. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Vol. 7. № 2. 10. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.02.10> (дата звернення 10.09.2024 р.).
2. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств [Текст]: підруч. / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. К.: Київський національний торговельно-економічний ун-т, 2006. 780 с.
3. Брагіна О.С., Бугенко С.І., Павлусь М.Г. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення. *Бізнес Інформ*. 2021. № 10. С. 261–266.
4. Вовк О.М., Ковальчук А.М., Комісаренко Я.І., Джулай А.В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 21. С. 37-44.
5. Гірченко М.М., Решетняк О.В. Управління прибутковістю на підприємстві з іноземними інвестиціями в Україні. – URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences/> (дата звернення 10.09.2024 р.).
6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>. (дата звернення 12.07.2024 р.).
7. Гринчук Ю.С., Шемігон О.І., Терещенко О.А. Управління прибутковістю підприємства: теоретико-прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2021/18.pdf (дата звернення 17.09.2024 р.).
8. Джеджула В.В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Modern Economics*. 2019. № 1. С. 81-86.
9. Жовтяк Г.А., Серьогіна Д.О. Напрями підвищення прибутковості діяльності будівельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-29>. (дата звернення 10.09.2024 р.).

10. Іонін Є.Є. Міжнародний стандарт бізнес-аналізу: теоретико-методологічний базис обґрунтування управлінських рішень. *Економіка і організація управління*. 2024. № 1 (53). С. 40-50.
11. Іщенко Н.А. Факторний аналіз формування прибутку підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки. 2017. Вип. 47. С. 210-214.
12. Кмитюк Т.Л., Шатарська І.Ф., Шевченко Я.Б. Економетричне моделювання та прогнозування фінансової діяльності провідних агрохолдингів України. *АГРОСВІТ*. 2024. № 16. С. 79-89.
13. Коваль Л.В., Резніченко Р.В. Поняття фінансового результату діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/3114/3150> (дата звернення 09.09.2024 р.).
14. Колесніков А. Практичний інструментарій формування економічної безпеки підприємств мережевих структур: інформаційно-аналітичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 1. С. 71-76.
15. Колісник О.П., Суходольська Д.В. Оцінка впливу виробничих витрат на собівартість продукції. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-130> (дата звернення 08.09.2024 р.).
16. Круш П.В., Мурін О.О. Механізм управління прибутковістю діяльності підприємств в сучасних умовах. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2020. Випуск 25. С. 119-126.
17. Кубецька О.М., Остапенко Т.М., Зайченко Р.А. Підвищення прибутку з метою забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 287–293.
18. Кулакова С., Ткаченко А., Разно М. Сучасні аспекти управління витратами українських підприємств. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2023. № 1 (8). С. 40-48.
19. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. № 4 (28). С. 120-128.

20. Лесюк А.С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. *Агросвіт*. 2020. № 15. С. 67-73. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306&6792.2020.15.67> (дата звернення 01.09.2024 р.).
21. Молдован М.М. Еволюція пізнання сутності фінансових результатів підприємства як об'єкта обліку і аналізу. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2024. № 15. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-15-09-04/2024-15-09-04> (дата звернення 10.09.2024 р.).
22. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 504 с.
23. Николишин С.Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 299–303.
24. Поддєрьогін А.М., Скочій С.В. Факторний аналіз формування прибутку виробничого підприємства. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2018. № 2. С. 304-318.
25. Офіційні дані Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 12.12.2024 р.).
26. Покровська Н., Катрич Д. Дефініція терміну «прибуток» в економічній науці. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-151> (дата звернення 10.09.2024 р.).
27. Степаненко О.І. Дефініція категорії «прибуток»: науковий аспект. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 1 (87). С. 89-96.
28. Степаненко О.І., Павловська Х.Ю. Аудит, аналіз рентабельності підприємства та шляхи її підвищення в умовах економічної нестабільності. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 75. С. 93-101.
29. Стояненко І.В. Теоретико-методичні засади оцінювання результативності діяльності підприємства торгівлі. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/3108/3144> (дата звернення 02.09.2024 р.).
30. Тищук І.С. Шляхи забезпечення максимізації прибутковості діяльності підприємства *Фінансове забезпечення економіки: матеріали VIII науково-практичної студентської конференції (30 травня 2024 р.)*. Житомир: Поліський університет. 2024. С. 137-138.

31. Тищук І.С. Чинники впливу на прибутковість діяльності підприємства. *Студентські наукові читання 2024: матеріали конференції першого туру всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт Поліського національного університету* (28 листопада 2024 р.). Житомир: Поліський університет. 2024. С. 177-178.

32. Тищук І.С. Фінансове планування як інструмент управління прибутковістю діяльністю підприємства. *Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу: збірник III міжнародна науково-практичної конференції* (7-8 листопада 2024 р.). Житомир: Поліський університет. 2024. 577 с. С. 534-535.

33. Ткаченко А. Управління ризиками як дієвий інструмент зростання конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 6. С. 435-441.

34. Ткаченко Є.Ю., Зінченко В.В. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські студії*. 2024. Випуск 86. С. 153-158.

35. Чередник А.О. Обґрунтування методичного підходу до оцінки ефективності роботи машинобудівних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 51 – 55.

36. Шевцова О.Й., Удовиченко А.В. Фактори впливу на ділову активність торговельних підприємств. *Ефективна економіка*. 2024. № 6. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/3997> (дата звернення 10.09.2024 р.).

37. Шуміло О.С., Пакуліна А.А., Далудіна І.В. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 306–311.

38. Фінансова звітність ТОВ «КОН БРІО» URL: <https://opendatabot.ua/c/35021349> (дата звернення 15 вересня 2024)

39. Khakimov F.A., & Turanov. M.Sh. (2022). The Economic Essence of Profit and the Initial Theoretical Foundations of its Formation. *Eurasian Research Bulletin*, 6, 95–97. Retrieved from <https://geniusjournals.org/index.php/erb/article/view/908> (дата звернення 20.09.2024 р.).

40. Kuzmenko H. & Smirnova I. (2020). The role of accounting policy in the formation of financial statements of budgetary institutions. *Innovative economics and management*. Vol 7. № 2. 36-48. URL: <https://iem.ge/ojs/index.php/journal/article/view/22/14> (дата звернення 20.09.2024 р.).

41. Maryna A., Myroshnychenko H., & Katranzhy L. (2023). Assessment of the efficiency of the bank's financial controlling system. *Інноваційні процеси в економіці*. № 1 (99). С. 46-51. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91228> (дата звернення 20.09.2024 р.).

42. Ostapenko V. & Tokhtamysh T. (2023). Formation of the profit management system of the enterprise: an innovative approach. *Law and innovative Society*. 2 (21), 34-44. URL: <https://openarchive.nure.ua/entities/publication/079b6859-c2c3-4001-83d2-53ae2f93730b> (дата звернення 16.09.2024 р.).

43. Pupentsova S.V. & Gromova E.A. (2021). Risk management in business valuation in the context of digital transformation. *Real Estate Manag. Valuat*, 29, 97–106. URL: https://www.researchgate.net/publication/352695400_Risk_Management_in_Business_Valuation_in_the_Context_of_Digital_Transformation (дата звернення 10.09.2024 р.).

44. Zeng G., & Lei L. (2021). Digital transformation and corporate total factor productivity: Empirical evidence based on listed enterprises. *Discret. Dyn. Nat. Soc.* 2021, 9155861. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1155/2021/9155861> (дата звернення 16.10.2024 р.).

45. Zhai H., Yang M., & Chan K.C. (2022). Does digital transformation enhance a firm's performance? *Evidence from China. Technol. Soc.* 68, 101841. URL: https://www.researchgate.net/publication/357113170_Does_digital_transformation_enhance_a_firm's_performance_Evidence_from_China. (дата звернення 11.12.2024 р.).